

Föreskrifter om ändring i Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2010:84) om kontroll- besiktning;

TSFS 2011:40

Utkom från trycket
den 19 april 2011

VÄGTRAFIK

beslutade den 6 april 2011.

Transportstyrelsen föreskriver med stöd av 8 kap. 16 § fordonsförordningen (2009:211) och 3 § avgasreningsförordningen (2011:345) i fråga om styrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2010:84) om kontrollbesiktning

dels att punkt 30 i bilaga 1–3 ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny bilaga, bilaga 7, av följande lydelse.

Denna författning träder i kraft den 1 maj 2011.

På Transportstyrelsens vägnar

STAFFAN WIDLERT

Linda Norberg
(Väg- och järnvägsavdelningen)

Bilaga 1. Kontrollprogram – bil, släp**30 MILJÖKONTROLL****Allmänt**

För genomförande av kontroll enligt 30.1, 30.2 och 30.3 gäller de förutsättningar som anges i bilaga 7.

30.1 AVGASRENING - UTRUSTNING, INJUSTERING OCH FUNKTION**30.1.9.1 Felindikator****Kontroll**

Funktion på felindikator/varningslampa för motor-elektronik och omborddiagnosystem med avseende på bekräftad felkod som registrerats i bilens omborddiagnosystem (OBD) ”Mode 3”, gäller

- bensindriven personbil och lastbil med totalvikt av högst 3 500 kg fr.o.m. 2002,
- dieseldriven personbil med högst 4 passagerare och med en totalvikt av högst 2 500 kg fr.o.m. 2004,
- dieseldriven personbil med 5 passagerare eller fler och med en totalvikt av högst 2 500 kg fr.o.m. 2006, och
- dieseldriven personbil med en totalvikt över 2 500 kg samt lastbil och buss med en totalvikt av högst 3 500 kg fr.o.m. 2007.

Metod

Funktionskontroll av att felindikator/varningslampan tänds före start av motorn och att den släcks när motorn startat.

Funktionskontroll av bilens omborddiagnosystem ska ersätta mätning vid tomgång enligt 30.2.1 eller opacitetsmätning vid fri acceleration enligt 30.3 för bilar av årsmodell angivna ovan.

Har bilen inte genomfört samtliga självtester (rediness codes) ska mätning vid tomgång enligt 30.2.1 eller opacitetsmätning vid fri acceleration enligt 30.3 genomföras.

30.2 AVGASER BENSINDRIVEN

30.2.2.2 Lambdavärde

Kontroll **Halten koloxid vid rpm > 2 000.
Lambdavärde.**

Metod **Mätning** utförs på bil med drivmedel bensen, bensen/
etanolblandning eller enbart etanol. Bil som drivs av
bensen/gas ska provas på bensen. Bil med enbart gas som
drivmedel ska inte mätas.

Mätning utförs inte vid påtagligt avgasläckage och inte på
2-taktsmotorer. Mätning utförs heller inte när det p.g.a.
konstruktion finns risk för skador på motor/kraftöver-
föring.

Kontrollera att avgassystem och eventuellt avgaskontroll-
system är komplett, i tillfredställande skick och att det inte
finns några läckor. Konstateras påtagliga läckor som kan
ge upphov till utspädning av avgaserna och leda till fel-
aktigt mätresultat ska mätning inte utföras.

Mätning ska ske utan inverkan av avgasutsuget vilket vid
inohusmätning innebär att mätning ska ske med stos som
har öppen lucka. Vid mätningen ska sondslangen till
mätare för avgaser vara instucken minst 30 cm i avgas-
röret. Bilens motor ska vara driftvarm och ha normalt
tomgångsvarv. Bilens motor ska vid mätning vid förhöjt
motorvarvtal, arbeta med ett konstant varvtal inom
intervallet 2 000 till 3 000 rpm eller enligt tillverkarens
anvisning. Vid mätning av manuellt växlade bilar ska
växelspaken vid provet placeras i neutralläge och
kopplingspedalen ska inte vara nedtryckt. Vid mätning av
automatväxlade bilar ska växelväljaren ställas i neutral-
eller parkeringsläge.

Mätaren ska avläsas när stabilt värde erhålls, dock senast
efter 30 sekunder. Har bilen flera avgasrör ska mätning
utföras i de olika avgasrören var för sig eller förenas med
en gemensam ledning med täta anslutningar i vilken
mätning utförs. Mätresultatet utgörs av det sämsta värdet
som erhållits i de olika avgasrören.

Bedömning Upptäcks ett påtagligt läckage efter mätning görs
bedömning av kolmonoxid- och lambdavärde i de fall
mätningen visar underkända värden. Vid godkända värden
(och läckande avgassystem) ska mätningen betraktas som
ogiltig (se bedömning 3.1.3 Avgassystem: - påtagligt
läckage, avgasmätning inte utförd 2).

I stället för kraven i bilaga 7, får utsläppen i avgaserna vid tomgång inte överstiga 4,5 volymprocent kolmonoxid för

- amatörbyggd bil (kap. 41 VVFS 2003:22),
- tävlingsbil på väg, s.k. rallybil (kap. 42 VVFS 2003:22), eller
- bil som utgör flyttsak eller har förvärvats från utlandet genom arv eller testamente (VVFS 2003:25, kap. 2).

Grund för bedömning (30.2 Avgaser bensindriven)	Bil	Släp
Emissioner vid tomgång:		
- avgashalter/lambdavärde överskrider gränsvärden i bilaga 7	2	
- mätning kan inte utföras p.g.a. fel på motorfunktion	2	

30.3 AVGASER DIESELDRIVEN

30.3.1.1 Svärtning

Kontroll **Opacitet.** Opacitetsmätning utgår på bil där funktionskontroll av omborddiagnosystemet genomförts och med visuell bedömning av avgaserna.

Opacitetsmätning ska inte utföras om

- motorns mekaniska skick med hänsyn till motorljud, funktion hos varvtalregulatorn eller dylikt bedöms vara sådant att en mätning inte kan genomföras utan betydande risk för motorhaveri,
- motorn inte har uppnått arbetstemperatur, efter rimlig uppvärmningstid, eller
- fordonet är av årsmodell 1979 eller äldre.

Mätning ska i dessa fall ersättas av okulärkontroll av de rökbegränsade anordningarna. Detta kan då inkludera en visuell bedömning av avgaserna. Fordonet ska underkännas om funktionen hos de rökbegränsande anordningarna bedöms vara bristfällig.

Metod **Opacitetsmätning.** Kontrollera att avgassystem och eventuellt avgaskontrollsystem är komplett, i tillfredställande skick och att det inte finns några läckor. Konstateras påtagliga läckor som kan ge upphov till utspädning av avgaserna och leda till felaktigt mätresultat, ska mätning inte utföras.

Mätning får utföras på fordon utan konditionering, om motorn har uppnått arbetstemperatur och är i tillfredsställande mekaniskt skick.

Vid mätning ska provsonden föras in så långt i avgasröret att utspädning av avgasprovet med luft via avgasrörsmyningen inte uppstår. Lämpligt insticksdjup är minst 300 mm. Kan tillräckligt insticksdjup inte åstadkommas ska en förlängningsledning med tät anslutning till avgasröret anordnas.

Har bilen flera avgasrör ska mätning utföras i de olika avgasrören var för sig eller förenas med en gemensam ledning med täta anslutningar i vilken mätning utförs. Mätresultatet utgörs av det sämsta värdet som erhållits i de olika avgasrören.

Motorn ska gå på tomgång innan varje fri accelerationscykel (upparvning) påbörjas. För tunga dieseldrivna fordon innebär detta minst 10 sekunder efter det att gaspedalen släppts upp.

Den första accelerationscykeln bör ske långsamt för att bedöma om avregleringen av motorvarvet sker korrekt. Gaspedalen släpps efter det att avregleringsvarvtalet uppnåtts.

För att igångsätta varje fri accelerationscykel ska gaspedalen snabbt och i en rörelse tryckas till fullgasläge för att uppnå maximal insprutning från insprutningspumpen.

Under varje fri accelerationscykel och innan gaspedalen släpps upp ska motorn komma uppnå

- maximivarvtal,
- det varvtal som anges av tillverkaren när det gäller automatväxlade bilar, eller
- 2/3 av maximivarvtalet.

Antalet accelerationscykler får begränsas till en, om uppmätt värde ligger mycket under angivet gränsvärde.

Antalet accelerationscykler får begränsas till två, om uppmätt värde ligger mycket över angivet gränsvärde. Är ett underkänt mätvärde påtagligt lägre än föregående mätvärde, ska tillfälle ges för urblåsning för att rensa avgassystemet före ett slutligt ställningstagande.

Bedömning

Upptäcks ett påtagligt läckage ska mätningen inte utföras och bilen underkännas (se bedömning 3.1.3 Avgassystem: - påtagligt läckage, avgasmätning inte utförd 2).

Bil som tidigare registrerats och tagits i bruk för första gången efter den 1 juli 2007 eller senare i ett land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Turkiet, ska i stället för kraven enligt bilaga 7, uppfylla för fordonstypen relevant absorptionskoefficient för röktäthet enligt amerikanska federala bestämmelser. Saknas uppgift för röktäthet i avgaserna vid fri acceleration, ska funktionsgränsvärdet vara 1,5 m¹.

Grund för bedömning (30.3 Avgaser dieseldriven)	Bil	Släp
Anordning för röktäthetsbegränsning:		
- opacitet överskrider gränsvärden enligt bilaga 7	2	
- påtagligt hög röktäthet, okulär kontroll	2	
- mätning kan inte utföras p.g.a. fel på motorfunktion	2	

Bilaga 2. Kontrollprogram – motorcykel

30 MILJÖKONTROLL

Allmänt

För genomförande av kontroll enligt 30.1 och 30.2 gäller de förutsättningar som anges i bilaga 7.

30.1 AVGASRENING – UTRUSTNING, INJUSTERING OCH FUNKTION

30.1.2 Katalysator

Kontroll Funktionsmöjlighet på befintlig katalysator.

Metod Okulärkontroll.

Bedömning

Grund för bedömning (30.1 Avgasrening - utrustning, injustering och funktion)	2 hjul	≥ 3
Komponent/system:		
- saknas eller saknar möjlighet att fungera	2	2
- skadat eller påtagligt modifierat	2	2

30.2 AVGASER BENSINDRIVEN

Metod

Okulärkontroll Kontroll sker genom en visuell bedömning av avgaserna. Fordonet ska underkännas om funktionen hos den utsläpps begränsande anordningen bedöms vara bristfällig.

Bedömning

Grund för bedömning (30.2 Avgaser bensindriven)	2 hjul	≥ 3
Emissioner vid tomgång:		
- påtagligt hög röktäthet, okulär kontroll	2	2

Bilaga 3. Kontrollprogram – tung terrängvagn, traktor, motorredskap och släpfordon till dessa

30 MILJÖKONTROLL

Allmänt Kontrollen gäller för EG-mobilkran.

30.1 AVGASRENING - UTRUSTNING, INJUSTERING OCH FUNKTION

30.1.4 EGR-system

Kontroll Funktionsmöjlighet.

Metod Okulärkontroll. Översiktlig kontroll av EGR-ventil med ledningar och anslutningar.

30.1.10 deNOx-system

Kontroll Funktionsmöjlighet.

Metod Okulärkontroll.

Bedömning Underkännande av deNOx-system ska ske när reagensämne (t.ex. Urea) saknas, har frusit eller om systemet saknar möjlighet att fungera.

Grund för bedömning (30.1 Avgasrening - utrustning, injustering och funktion)	Mdf	Släp
Avgasrening:		
- bristfällig eller saknar möjlighet att fungera	2	
- bristfällig funktion hos en eller flera komponenter/system	2	
deNOx-system:		
- reagens, ur funktion eller saknar möjlighet att fungera	2	
Påtaglig brist i motorns injustering:		
- avregleringsvarvtal	2	

30.3 AVGASER DIESELDRIVEN

Metod Okulärkontroll Kontroll sker genom en visuell bedömning av avgaserna. Fordonet ska underkännas om funktionen hos den utsläpps begränsande anordningen bedöms vara bristfällig.

Bedömning

Grund för bedömning (30.3 Avgaser dieseldriven)	Mdf	Släp
Anordning för röktäthetsbegränsning: - påtagligt hög röktäthet, okulär kontroll	2	

Bilaga 7. Avgasreningskrav för motorfordon i bruk

Vid registreringsbesiktning enligt 4 kap. 20 § fordonsförordningen (2009:211), vid flygande inspektion eller kontrollbesiktning ska de utsläppsbegränsande anordningar som fordonet utrustats med vara i funktionsdugligt skick och stämma överens med godkänt utförande. Lätta bilar, motorcyklar och mopeder får dock utrustas med ersättningskatalysator som är godkänd för den aktuella fordonstypen. Förutom en okulärbesiktning av dessa anordningar ska kontrollen inkludera en utsläppsmätning med varmkörd motor på följande motorkategorier.

Definitioner

I denna bilaga används följande definitioner.

Äldre personbil: en bil som är konstruerad för en hastighet av över 50 km i timmen och som har en totalvikt av högst 3500 kg och en skillnad mellan totalvikt och tjänstevikt av högst 690 kg, om bilen är av 1989 eller senare års modell.

Äldre lätt lastbil: en bil som är konstruerad för en hastighet av över 50 km i timmen och som har en totalvikt av högst 3500 kg och en större skillnad mellan totalvikt och tjänstevikt än 690 kg, om bilen är av 1992 eller senare års modell.

Övriga äldre bilar: bensinmotordrivna bilar som inte kategoriseras enligt ovan och som har en totalvikt av högst 2500 kg och en cylindervolym på minst 0,8 liter eller, om cylindervolymen inte kan bestämmas, en effekt på minst 22 kilowatt.

Vid beräkning av skillnaden mellan totalvikt och tjänstevikt ska beträffande bilar med särskild utrustning, såsom ambulanser och husbilar, den särskilda utrustningens vikt inte beaktas.

1 BENSINMOTORDRIVNA BILAR

1.1 TOMGÅNG

Halten kolmonoxid och kolväten i avgaserna vid tomgång ska högst uppgå till de värden som anges nedan. Om det i fråga om bilar av 1984 och tidigare års modell förekommer driftstörningar hos motorn vid angivet värde, godtas det lägsta värde vid vilket sådana störningar inte förekommer. Vid kontroll av halten kolmonoxid och kolväten hos fordon utrustade med omborddiagnosystem (OBD-system) i enlighet med direktiv 70/220/EEG eller 715/2007/EU, får kontroll av utsläppssystemets funktion göras genom att på lämpligt sätt läsa av OBD-systemet. Samtidigt ska OBD-systemets funktion kontrolleras.

Fordonskategori/ årsmodell	Kolmonoxid (volymprocent)	Kolväten – uppmätta som hexan (miljondelar per volymenhet)
Personbilar, max 2500 kg och max 5 passagerare, tagen i bruk 1 januari 2001 eller senare.	0,3	100
Lätta lastbilar och personbil, max 2500 kg eller mer än 5 passagerare, tagen i bruk 1 januari 2002 eller senare.	0,3	200
Bilar enligt ovan		
– äldre personbil, årsmodell 1989 eller nyare och tagen i bruk före 1 januari 2001, lätt lastbil/lätt buss med maxlast ≤ 690 kg årsmodell 1995 eller nyare.	0,5	100
– äldre lätt lastbil, årsmodell 1992 eller nyare med maxlast > 690 kg.	1,0	200
– äldre lätt bil, 1985 och senare års modell	3,5	–
– äldre lätt bil, 1984 och tidigare års modell	4,5	–

1.2**MÄTNING VID FÖRHÖJT TOMGÅNGSVARVTAL**

Halten kolmonoxid i avgaserna och lambdavärdet vid förhöjt tomgångsvarvtal, lägst 2 000 varv per minut, ska inte överstiga nedan angivna värden i enlighet med direktiv 2009/40/EG och direktiv 2000/30/EG.

Fordonskategori	Kolmonoxid (volymprocent)	Lambdavärde
Personbilar/ lätta lastbilar	0,2	1,00 +/- 0,03 ^{a)}
Bilar enligt ovan – äldre personbil/ äldre lätt lastbil	0,3	1,00 +/-0,03 ^{a)}

a) Eller värde angivet av tillverkaren.

2 DIESELMOTORDRIVNA BILAR

2.1 RÖKTÄTHET I AVGASERNA VID FRI ACCELERATION

Avgasernas röktäthet avseende opacitet (ljusabsorptionskoefficient) ska vid mätning under fri acceleration inte överstiga det värde för korrigerad absorptionskoefficient som fastställts vid typgodkännandet av motortypen enligt direktiv 72/306/EEG eller 715/2007/EU och som finns angivet på motorskylt. För äldre bilar enligt definitionen ovan, gäller att om uppgiften saknas ska den uppmätta absorptionskoefficienten vid fri acceleration inte överstiga i tabellen angivet värde. Bilar som registrerades eller togs i bruk för första gången före den 1 januari 1980 är dock befriade från dessa krav.

Motorkategori	Absorptionskoefficient (m-1)
Sugmotor	2,5
Turboladdade motorer	3,0
Motorer som uppfyller kraven för miljöklass 2005, miljöklass 2008 och miljöklass EEV ^{a)}	1,5

a) Enligt övergångsbestämmelser i avgasreningsslagen (2011:318) .

2.1.1 Provmetod

Provet ska stämma överens med det provförfarande för fri acceleration som fastställts i direktiv 2009/40/EG.